

1907-1908: ELS PRIMERS ANTIVALENCIANISTES

El dia 18 de giner de 1907 tenim documentat el primer alegat anticatalaniste del valencianisme d'este sigle. El valencianiste Rossent Gumiel advertia, des de les pàgines de la revista "Valencia Nova", que Catalunya no conseguiria les seues ambicions expansionistes sobre Valencia: "puix els valencians som refractaris a l'esperit català i a la llengua catalana, i com tenim sanc, llengua i esperit propi no podem consentir (...) que la Nacionalitat Valenciana, la Patria Valenciana i les Terres Valencianes perguen l'expressió de la seua personalitat."

Fins a hui, aci quedava este conat de polemica entre valencianisme i pancatalanisme. Pero resulta que la troballa d'un nou document permet demostrar que la polemica continuà, que no es tractà d'un simple conat. Gracies a la llabor d'Alfret Sánchez, que fon qui trobà este testimoni en l'Archiu Municipal de Valencia, he pogut reconstruir com continuà la discussió, i ara la podem oferir en rigorosa exclusiva.

En el nom de "El Poble Valencià" se sabia fins ara que havien existit dos publicacions fundades per Josep Maria Bayarri, una de 1917 i l'altra dels anys trenta. En l'aparició d'este número que anem a comentar se demostra que ja en 1908 havia habut una precursora en l'utilisació de la capçalera, i podem supondre que el seu instigador fon el mateix Rossent Gumiel.

Encara que el tema del "catalanisme" a lo llarg de 1907 pareix oblidat, indubtablement els valencianistes ja estaven dividits per la qüestió. Si seguim els texts de "Valencia Nova" comprovarem que cada volta son mes proclius a lo català i a exaltar l'unitat de la llengua. L'aplegada a la secretaria de l'entitat de Miquel Durán Tortajada en juliol de 1907 pot ser sintomàtic del procés. Ya no se tornà a publicar res en contra de Catalunya, molt menys quan des de Barcelona tant suport s'havia otorgat a la "Assamblea Regionalista" celebrada per aquelles dates.

Podem deduir que els valencianistes anticatalanistes es retiraren i d'esta escissió naixeria "El Poble Valencià" una publicació que prenia el titular del seu homòleg "El Poble Català". D'este periòdic català els blasquistes havien escrit que era antiespanyol fins als anuncis per paraules. Al naixer "El Poble Valencià" se volia fer vore que Valencia era tan "poble" com Catalunya, segurament, i que no existia cap dependència d'una respecte a l'altra.

Este "quincenari valentiniste democratic" tenia com a lema "Christ i Valentinia" i degue de publicar el seu primer numero la primera semana de 1908, puix el segon numero, que es el que ha aplegat fins a nosatres, es de 15 de giner d'aquell any.

El titular principal de la primera pagina ya ho diu tot sobre el seu contingut "Contra'ls egemonistes cataláns, quant mes amichs mes clars". Se reproduix en est articul una carta del catala Lluís Dalmau de Montaner a la que puntualisa paragraf per paragraf el mateix Rossent Gumiel, qui escriu una de les soflames anticatalanistes mes dures que mai hajam llegit. I crida molt l'atencio perque, com repetim, se tracta d'un text de 1908. La missiva de Lluís Dalmau tractava de conciliar posicions respecte al nom de la llengua comuna. Descarta el nom de "llengua d'Och" per ser "un títol general, comprenent varies varietats dialectals, un veritable conjunt de llengües bessones o germanes, com passa ab lo nom de slava, de germanica, i'l meteix de neo-llatina, i no pot prendres com a nom d'una llengua determinada, lo que en si ja ho es, però en segon lloch".

Rossent Gumiel

Per a Dalmau, provisionalment cada regio li pot donar el seu nom "Aci es catalana, á Valencia valenciana, a Mallorca mallorquina, etc." Pero el dia en que es constituixca una nacionalitat reconeguda dins de l'estat, i tinga la seua llengua propia, naturalment que la llengua prenda el nom de la regio o territori que figure al front de la futura nacionalitat: "i's dira llengua valenciana si Valencia triompha. Mes tal com van els coses, no es dificil perjutjar (sic) que Catalunya te mes provabilitats que cap altra regi per alcançar lo reconeixement de la seva personalitat politica, i naturalment que a les hores la llengua oficial se dira llengua catalana."

Tot aço es un fet "historic, natural i fatal" i resulta molt trist que per això "els catalans hagen de resultar antipátichs als valenciana. Trobo vostre patriotisme exagerat, nosaltres que ho som tant! Tandebó sigués Valencia qui alcançés un grau superior de desenrotllament al de Catalunya i sigués ella qui s'imposés avants de nosaltres. Per nosaltres seria lo mateix, puix ens consideren tots una i no separantnos lo fet, menys ens separaria'l nom. Als hores nosaltres veuriem ab lo mateix gust que vosaltres triomfar lo nom de llengua valenciana, que seria també la nostra, com dient llengua catalana es també la vostra, l'incomparable llengua d'Ausies March i d'en Llorente." Finalisa la seua exposicio Dalmau recomanant no caure en "lo bisantinisme de perdre'l temps i l'amistat per el simple qüestió d'un nom."

Este bizantinismo de la "simple cuestión de un nombre", título que utilizaría Fuster sesenta años más tarde y que aún rueda por nuestros círculos sociales, es negado con rotundidad por Rossent Gumiel. "¿Perqué se dirá llengua "catalana" la llengua oficial?" -se pregunta Gumiel- "Perque els cataláns de

la egemonía pensen regir oficialment lo que élls diuen futura nacionalitat y quant triomphe Catalunya pensen imposar oficialment el seu nom á les atres regions de llengua llemosina. ¿Y els Furs de Valentínia? Ni sisquera els tenen en conte. ¡Tanta es l'ansia de absorció y dominació que senten, que passen per damunt de tots los drets valencians, hara: quan encara no se ovira la realissació de la seua loquea! ¡Tant es lo que'ls fa discurrir lo pensament de eixercir la egemonía, que algúns la tenen incrustá en lo servell com una egemania, digna d'un manicomi y camisa de forsa!"

Primer Congrés del catala (1907)

Gumiel advertix als "catalans absorbents" que els valencians no consentirém mai la seua hegemonia perque, entre la seua y la de Castella, nos quedem sense cap de les dos, pero si no tinguérem un atre remei que optar a la força per una de les dos, nos quedariem cent millons de voltes en la de Castella; perque estem convençuts de que fugir de la castellana per a caure en la catalana seria fugir de la cendra per a caure en el foc. "Mes clar, aigua."

Respecte a la "futura nacionalitat" formada per les regions de llengua llemosina i "simbolisada" pel nom de Catalunya i en el nom de "catalana" donat a la seua llengua, "es un pensament que ya coneixiem molt de temps arrere, per que s'hem dedicat a estudiar les orientacions dels egemonistes, amagades i hipòcrites a vegades, i en unes atres ocasions paleses" i "no reconeixem eixa nacionalitat ni la reconeixerém mai els valencians."

Si el "fet catala" fora "natural y fatal", "crega el senyor Dalmau que no mos serien antipátichs els cataláns; pero com el fet de prepararse a eixercir la seua odiosa egemonía no es natural ni fatal, sino que és l'eixecució d'un plá, tems arrere concebut per vostés y posat en practica 'a tutta consciencia' i de la manera mes hipocrita pera que pareguera 'natural y fatal', per aixó mos son antipátichs. Els nostres pars valenciáns els conexien a vostés molt bé, i d'ells ham heretat este ditxo: el catalá, si no te l'ha fet, te la farà. Mosatros hem vist hara en vostés moltes sonrises envers Valentínia, hem comprés que no serien desinteresaes, sent aixina que mai mos han pogut vostés vore, hem estudiat la causa de les seues carícies, els ham vist vindre de molt

llunt y hem dit (primer en nostres reunions particulars, i hara en públich): mos la farán, pero els eixirà figa."

Quan Dalmau li tilda de "exagerat" en el seu patriotisme, Gumiel respon que "Vullch voler en tota justicia y sense llímits a ma Patria, Valentinia; pero'm console de que assó que vosté'm diu, Sr. Dalmau, els ho han dit a vostés abans els de Castella. En tot lo que he escrit he defés el lloch que de justicia li pertoca a ma Patria pera despertar-la, prevíndrela y deféndrela de la sagacitat hipocrita y de l'atreuiment egemoniste de vostés; si assó es ser exagerat, fasa'm l'obsequi de pesar els tonellaes d'exageració que tindrè mes que ara, el dia en que, com vostés respecte a Catalunya, creguera que Valentinia estava destinada 'a surar per sobre de tot', y vorá bén clar qui és l'exagerat, si vostés o yo."

Els valencians no volen impondre's sobre Catalunya, "perque no som ambiciosos". Pero tampoc estan disposats a soportar ninguna imposicio aliena, i menys la catalana, porque "els coneixem a vostés mes que les seues mares". Sobre el ser "tots uns", Gumiel afirma que els catalans i els valencians "som dos coses distintes i inconfundibles, dos coses separaes, dos coses juntes (si els cataláns foren mereixedors) mes mai, per jamai, dos coses foses en una. ¡Mai, mai!". Nos separa "el fet y el nom, l'història nostra i la vostra". Se nega a reconèixer a la llengua com a catalana: "com no volem dir mentires, no li direm ni catalana, ni valenciana, per que no hu es, li direm lo que és: llemosina." Açò es, provinent de França.

Els catalans, que son molt practics, saben que no es perdre el temps intentar dir-li a la llengua "catalana", puix "lo que hi ha baix, lo que vosté califica de "simple qüestió d'un nom" (¡que pillet es vosté, Sr. Dalmau!) es alló, ALLO que vostés tenen clavats en lo cervell: l'egemonia, l'EGEMONIA."

Rosent Gumiel despedix el seu articul en una lletania valenciana que rebuja, ya en 1908, tota hegemonia estranya:

"Ya ho saps, Valentinia, Patria meua: escomences a fugir de l'egemonia de Castella y ya t'amenassa l'egemonia catalana. ¡No't deixes seduir! mira que eres molt, pero moltíssim hermosa... y fes goig a molts. Vullc que no seguixes de ningú sinos de tu mateixa ¡pobreta Patria de ma vida!; vullch que seguixes sempre teua y yo sempre, sempre teu, porque te vullch mes que a ma vida"